

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE **(MP)**

- 1.1 **Ocene diskriminatornosti predpisov**
- 1.2 **Priporočila Zagovornika MP**
- 1.3 **Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj**
- 1.4 **Svetovanje, informiranje in podpora**
- 1.5 **Sodelovanje Zagovornika z MP**
- 1.6 **Splošni in posebni ukrepi za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja**

Ministrstva in druge institucije

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)

MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (MZI)

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (MIZŠ)

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)

MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO (MORS)

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)

MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD VLADE ZA NARODNOSTI

URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV

URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREENOBRAZBO

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

DRUGI DRŽAVNI ORGANI, LOKALNE SKUPNOSTI, NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL IN PRAVNE OSEBE

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, ki nima navedene izjeme od nezdružljivosti funkcije poslanca državnega zbora in funkcije svetnika samoupravne narodne skupnosti, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Na Zagovornika se je obrnila stranka, ki je zatrjevala diskriminacijo glede ravnanja Komisije za preprečevanje korupcije (KPK) v zvezi z vprašanjem nezdružljivosti funkcije poslanca Državnega zbora in članstva v samoupravni narodni skupnosti. Zatrjevala je diskriminacijo zaradi njene pripadnosti avtohtoni narodni skupnosti. Stranka ima namreč od leta 2018 naprej poslanski mandat, hkrati pa tudi status člana sveta samoupravne narodne skupnosti. KPK je zato zoper njo uvedla postopek zaradi suma opravljanja nezdružljive funkcije, dejavnosti ali članstva, in ji izdala opozorilo o nezdružljivosti funkcij. Stranka je opozorila na 64. člen Ustave (posebne pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji), saj meni, da je ravnanje KPK več kot očitno v nasprotju z navedenim členom Ustave, ki zagotavlja posebne pravice narodni skupnosti v Sloveniji oz. njenim pripadnikom. Zagovornik je ob proučitvi pravne ureditve področja zaključil, da je namen pozitivnega varstva avtohtonih narodnih skupnosti ohraniti njihovo identiteto ter omogočiti njihovo enakopravno vključitev v družbeno življenje. Pozitivno varstvo manjšin predstavlja zagotovitev enega poslanca narodne skupnosti v Državnem zboru in ustanovitev samoupravne narodne skupnosti. Vendar pa po Zagovornikovi oceni pozitivno varstvo manjšin ne zagotavlja, da bi lahko funkcijo poslanca narodne skupnosti in zastopanje samoupravne narodne skupnosti opravljal isti pripadnik določene narodne skupnosti. Posameznik, ki opravlja funkcijo poslanca Državnega zbora in kandidira za izvolitev v svet samoupravne narodne skupnosti ali obratno, se mora v primeru, da je izvoljen, odločiti, katero izmed nezdružljivih funkcij bo opravljal. Zakonska ureditev nezdružljivosti poslanske funkcije z drugimi funkcijami ne preprečuje kandidiranja, izvolitve ali opravljanja katere koli funkcije, temveč onemogoča hkratno opravljanje dveh nezdružljivih funkcij. Posledično prvi odstavek 27. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) ne pomeni posredne diskriminacije na podlagi osebne okoliščine narodnosti. Umanjkanje izjeme od nezdružljivosti funkcije poslanca Državnega zbora in funkcije svetnika samoupravne narodne skupnosti zato ne predstavlja posredne diskriminacije (050-6/2022/2).

1.2 Priporočila Zagovornika MP

Kazenski zakonik (KZ-1, EPA 0440 - IX) (naslovljeno na DZ)

Priporočilo (0070-6/2022/1):

1. MP naj spremeni 1. člen, da bo vključeval vse pojavne oblike kaznivih dejanj, storjenih iz sovraštva zaradi nagibov, povezanih z osebnimi okoliščinami, ne glede na to, ali te osebne okoliščine oškodovanci imajo, so jim pripisane ali so ti oškodovanci le v določeni povezavi z osebami ali organizacijami s temi osebnimi okoliščinami. ●

Zaprte osebe v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig

Priporočilo (0700-17/2022/20):

1. Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij naj izvede podobne aktivnosti za ženske zapor-nice, kot so jih bili v preteklosti že deležni moški obsojenci, zlasti udeležbe na dogodkih, prireditve, organizacija pohodov v naravo oziroma aktivnosti zunaj zavoda, kot enega od načinov resocializacije zaprtih oseb. ●

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v ženskem zaporu ni ugotovil diskriminacije, je pa vseeno priporočil več dodatnih resocializacijskih dejavnosti

Zagovornik v postopku ugotavljanja diskriminacije obsojenk na prestajanju zaporne kazni ni ugotovil diskriminacije na podlagi spola pri resocializacijskih dejavnostih. Razlike v dodatnih dejavnostih, ki jih slovenski zapori nudijo ženskam in moškim na prestajanju zaporne kazni, po ugotovitvah Zagovornika ne temeljijo na spolu obsojencev, ampak na različnih pristopih posameznih zaporov, ki so odvisni tudi od strogosti režima zapornih kazni ter prostorskih in kadrovskih zmožnosti posameznega zapora. Zagovornik je Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij vseeno priporočil, naj zapornicam zagotovi več dodatnih dejavnosti, podobnih tistim, ki jih imajo moški obsojenci v različnih zaporih po državi (Odločba št. 0700-17/2022/19 z dne 23. 8. 2022).

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti MP.

1.5 Sodelovanje Zagovornika z MP

Sestanek zagovornika načela enakosti Mihe Lobnika z ministrico za pravosodje dr. Dominiko Švarc Pipan

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je ministrici za pravosodje dr. Dominiki Švarc Pipan 19. julija 2022 predstavil letno poročilo za leto 2021. Na srečanju je Zagovornik ministrico seznanil z nekaterimi priporočili, ki jih je v preteklosti predložil MP in so bila še vedno aktualna.

Predstavil ji je predlog, naj se v Kazenski zakonik kot oteževalno okoliščino katerega koli kaznivega dejanja določi to, da je imelo dejanje diskriminatoren nagib. Poudaril je, da bi bilo v Zakonu o varstvu osebnih podatkov dobro predvideti tudi primere, ko bi bila zbiranje in obdelava osebnih podatkov pripadnikov določenih ranljivih skupin dopustna zaradi zagotavljanja enake obravnave in enakih možnosti.

Z ministrico sta govorila tudi o priporočilu glede določitve oziroma vzpostavitve organa na ravni vlade, ki bi bil zadolžen za vodenje in koordinacijo protidiskriminacijskih politik. Evropska komisija namreč od držav članic EU zahteva pripravo nacionalnih strategij za boj proti rasizmu in za pravice LGBTIQ-skupnosti.

Ministrica Švarc Pipan je dejala, da je institucija Zagovornika načela enakosti pomemben gradnik v sistemu varstva človekovih pravic, in napovedala, da bo ministrstvo odločno podpiralo Zagovornikova prizadevanja in aktivno pristopilo k upoštevanju njegovih priporočil.

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je na sestanku z ministrico za pravosodje dr. Dominiko Švarc Pipan poudaril, da bi bilo v zakonu o varstvu osebnih podatkov dobro predvideti tudi primere, ko bi bila zbiranje in obdelava osebnih podatkov pripadnikov določenih ranljivih skupin dopustna zaradi zagotavljanja enake obravnave in enakih možnosti.

1.6 Splošni in posebni ukrepi za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja

1. **MP** je v okviru **splošnih ukrepov** za spodbujanje enakega obravnavanja poročalo o uporabi italijanskega in madžarskega jezika pri poslovanju državnega tožilstva in vizualne dvojezičnosti na območjih, kjer živi italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.
2. Na podlagi Zakona o državnem tožilstvu **MP** določi število mest državnih tožilcev, za katere se zahteva izkaz višje ravni znanja italijanskega oziroma madžarskega jezika.
3. **MP** je poročalo tudi o predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika, ki določa, da se v okviru kaznovanja, kadar je bil nagib za storitev katera koli osebna okoliščina oškodovanca oziroma žrtve, ta vedno šteje za obteževalno.
4. V okviru **posebnih ukrepov** za zagotavljanje enakosti je **MP** poročalo o zagotavljanju dostopnosti za funkcionalno ovirane osebe do objektov, v objektih v lasti države in v uporabi pravosodnih organov.
5. **MP** je poročalo tudi o vključitvi posebnega ukrepa »Podpora in svetovanje ženskam na prestajanju kazni zapora z izkušnjam nasilja v družini ter nasilja nad ženskami z razvijanjem in organiziranjem psiholoških programov pomoči na področju duševnega zdravja« v Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti moških in žensk.